

Niittylä

6.6.2003

HALLINTOSÄÄNTÖÖN SISÄLLYTETTÄVÄT HENKILÖSTÖASIOITA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

Kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain ja kuntalain muuttamisesta annetun lain voimaantulo 1.11.2003 merkitsee toisaalta virkasääntöjen soveltamisen päättymistä (ks. tämän yleiskirjeen liite 2, s. 3) sekä toisaalta eräiden uusien säännösten voimaantuloa. Tämän johdosta on tarpeellista ottaa johtosääntöön (esimerkiksi hallintosääntöön) määräyksiä, jotka koskevat lähinnä päätösvallan käyttämistä em. laeissa säädetyistä asioista.

Laki kunnallisesta viranhaltijasta sisältää runsaasti säännöksiä, joihin liittyy päätöksentekoa. Ellei näitä asioita koskevan päätöksenteon delegoinnista oteta johtosääntöön määräyksiä, kuuluu päätöksenteko valtuustolle (ellei päätösvaltaa ole laissa erikseen säädetty tietyille viranomaiselle

Suomen Kuntaliitto on julkaissut hallintosääntömallin. Julkaisussa on perusmallin lisäksi nimenomaan henkilöstöasioita koskevia toimivaltamääräyksiä koskevia ohjeita. Jäljempänä näitä ohjeita täydennetään voimaan tulevan uuden lainsäädännön edellyttämällä muutoksilla.

Pätösvallan delegointia koskevissa määräyksissä on kysymys monijäseniselle toimielimelle tai viranhaltijalle annetusta päätösvallasta.

Kaikkia kunnan viranomaisia koskevia toimivaltamääräyksiä, jotka voi olla tarkoituksenmukaista ottaa hallintosääntöön**XX LUKU: Toimivalta henkilöstöasioissa**

- Luvun määräysten soveltaminen
- Toimivalta viran perustamisessa ja lakkauttamisessa
- Virkasuhteen muuttaminen työsuhteeksi
- Henkilöstön kelpoisuusehdot
- Viranhaku
- Virka- ja työsuhteeseen ottaminen
- Koeajasta määrääminen
- Virkavapaus ja työloma
- Sivutoimiluvan myöntäminen ja sivutoimen kieltäminen
- Terveystilaa koskevien tietojen pyytäminen sekä tarkastuksiin ja tutkimuksiin määrääminen
- Palvelussuhteen osa-aikaistaminen
- Viranhaltijan siirtäminen toiseen virkasuhteeseen
- Virantoimituksesta pidättäminen
- Palkka- ja muuta taloudellista etuutta koskevan vaatimuksen käsittely
- Palvelussuhteen päättäminen ja lomauttaminen
- Viranhaltijoiden toimivalta henkilöstöasioissa

Niittylä

6.6.2003

XX luku**Toimivalta henkilöstöasioissa**

§

Luvun määräysten soveltaminen

Niistä virkasuhteeseen ja viranhaltijaan liittyvistä asioista, joista on säädetty kunnallisesta viranhaltijasta annetussa laissa (304/03) tai muussa laissa, päättää hallitus, ellei laissa ole toisin säädetty tai hallintosäännössä taikka muussa johtosäännössä muuta määrätty.

Perustelut: Jonkin toimielimen tehtäväalueella saattaa olla tarvetta poiketa hallintosäännön määräyksistä henkilöstöasioissa. Poikkeamista tarkoittava määräys otetaan tällöin kunnanhallituksen johtosääntöön tai asianomaisen toimielimen johtosääntöön, johon nähden hallintosääntö on toissijainen. Eri johtosääntöjen henkilöstöasioiden toimivaltaa koskevien määräysten soveltamisjärjestys on siis seuraava:

- kunnanhallituksen johtosääntö/toimielimen johtosääntö
- kunnan hallintosääntö

§

Toimivalta viran perustamisessa ja lakkauttamisessa sekä virkasuhteen muuttamisessa työsuhteeksi

Valtuusto päättää viran perustamisesta ja lakkauttamisesta sekä virkasuhteen muuttamisesta työsuhteeksi, jollei hallintosäännössä tai asianomaisen toimielimen johtosäännössä toisin määrätä.

Perustelut: Pykälä vastaa 1.11.2003 voimaan tulevan kuntalain 45 §:ää. Mikäli kunnassa/kuntayhtymässä ei pykälässä mainittuja asioita katsota tarpeelliseksi delegoida muille toimielimille, ei pykälää tarvitse lainkaan ottaa hallintosääntöön. Kunta/kuntayhtymä voi itse päättää minkä virkojen osalta päätösvaltaa delegoidaan ja mille toimielimelle sekä annetaanko tätä koskevat määräykset hallintosäännössä vai muussa johtosäännössä.

§

Viran haku

Viran julistaa haettavaksi se, jonka tehtävänä on valita viranhaltija avoimena olevaan virkaan. Viran, johon valtuusto valitsee viranhaltijan, julistaa kuitenkin haettavaksi kunnanhallitus.

Kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 4 §:n 3 momentissa säädetyn lisäksi henkilö voidaan ottaa ilman hakumenettelyä sellaiseen virkasuhteeseen, jota vastaavia tehtäviä hän on hoitanut kunnassa työsopimussuhteessa tai määräaikaisessa virkasuhteessa vähintään kuusi kuukautta/vuoden.

Perustelut: Kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 4 §:n mukaan johtosäännössä voidaan määrätä muistakin kuin em. säännöksessä mainituista mutta niihin rinnastettavista perusteista, joiden perusteella virkasuhteeseen voidaan ottaa ilman hakumenettelyä. Edellä mainitun 2 momentin määräyksen, joka vastaa mallivirkasäännön määräystä, tarpeellisuus tulee harkita ja siinä mainitun ajan pituus määritellä. Edellä mainitun säännöksen perusteella hallintosääntöön voidaan ottaa muitakin säännöksessä mainittuihin

Niittylä

6.6.2003

perusteisiin rinnastettavia perusteita, joiden perusteella hakumenettelyä ei tarvitse noudattaa.

§

Henkilöstön kelpoisuusehdot

Henkilöstöltä vaadittavasta kelpoisuudesta pidetään erillistä luetteloa.

Virkasuhteeseen ottava viranomainen päättää henkilön ottamisesta määräaikaiseen virkasuhteeseen erityisistä kelpoisuusvaatimuksista riippumatta kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 6 §:n 2 momentin mukaisesti.

Perustelut: Kelpoisuusvaatimuksia ei ole koottu johtosääntöön. Tarkoitus on, että kunnassa pidetään voimassa olevista kelpoisuusvaatimuksista erillistä luetteloa. Pykälän 2 momentti perustuu siinä mainittuun säännökseen.

§

Henkilöstövalinnat

Valtuusto päättää ...
Kunnanhallitus päättää ...
Kunnanjohtaja päättää ...
Lautakunta päättää...
Johtokunta päättää...
Viranhaltija päättää...

Koeajan määräämisestä tai siitä sopimisesta ja koeajan pituudesta päättää se, joka ottaa palvelussuhteeseen.

Perustelut: Koeaikaa ja sen pituutta koskevat materiaaliset säännökset sisältyvät kunnallisesta viranhaltijasta annettuun lakiin ja työsopimuslakiin.

§

Viranhaltijan siirtäminen toiseen virkasuhteeseen

Viranhaltijan siirtämisestä toiseen virkasuhteeseen kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 24 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa päättää hallitus tai se viranomainen, joka päättää molempiin virkasuhteisiin ottamisesta.

yy§

Virka- ja työvapaa

Jollei xx §:stä (jäljempänä) muuta johdu, kunnanhallitus, lautakunta ja johtokunta päättävät alaisensa henkilöstön virka- ja työvapaan myöntämisestä.

Sijaisen määrää tarvittaessa se viranomainen, joka myöntää virka- tai työvapaan. Sama viranomainen päättää myös sijaisen palkkauksesta.

Niittylä

6.6.2003

Perustelut: Virka- ja työvapaan myöntäminen kuuluu hallintosäännön xx §:n nojalla yleensä esimiesasemassa olevalle viranhaltijalle. Mallin yy §:n mukaan toimitielin ratkaisee sellaiset harkinnanvaraiset vapaat, joihin liittyy niiden palkallisuuden arviointi. Myös yli 30 päivää kestävä harkinnanvarainen virka- ja työvapaa olisi käsiteltävä toimitielimessä, vaikka ne eivät olisi palkallisia.

Mallin mukaan sijaisen määrää sama viranomainen, joka myöntää ko. vapaan. Mallin määräysten soveltaminen johtaa siihen, että viranhaltija voi säännön xx §:n nojalla myöntää esim. äitiys- ja vanhempainvapaan. Säännön yy §:n nojalla viranhaltija määrää myös sijaisen samaksi ajaksi. Toisaalta toimitielin päättää harkinnanvaraisen virka- ja työvapaan myöntämisestä esim. 35 päivän ajaksi. Sama luottamushenkilötoimitielin määrää myös sijaisen. Vaihtoehtoisesti voidaan harkita vapaan myöntämisen ja sijaisen määräämisen eriyttämistä esim. siten, että sijaisen määrää viranhaltija enintään vuoden ajaksi ja pitemmäksi ajaksi toimitielin.

Yleinen harkinnanvaraisia virka- ja työehtosopimukseen perustuvia palvelussuhdeasioita koskeva delegointimääräys on edelleen tarpeellinen. Se on tarpeen mm. harinnanvaraisten palkankorotusten, henkilökohtaisen lisän ja tulospalkkion määräämiseksi valtuustoa alemmalla tasolla. Edellä tarkoitettu yleinen delegointimääräys on sisällytettävissä kunnanhallituksen tai muun toimitielimen johtosääntöön.

§ Sivutoimilupa

Sivutoimiluvan myöntämisestä sekä sivutoimen vastaanottamisen ja pitämisen kieltämisestä päättää hallitus/lautakunta/johtokunta.

Perustelut: Sivutoimiluvan myöntämisestä sekä sen vastaanottamisen ja pitämisen kieltämisestä koskevat materiaaliset määräykset sisältyvät kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 18 §:ään. Koska sivutoimilupa koskee työajan käyttämistä sivutoimeen kuuluviin tehtäviin, on syytä harkita delegoinnin tarkoituksenmukaisuutta.

Viranhaltijan on em. lain 18 §:n perusteella ilmoitettava työnantajalle sellaisesta sivutoimesta, joka ei edellytä työajan käyttöä. Työnantaja voi laissa säädetyin edellytyksin kieltä tällaisen sivutoimen vastaanottamisen ja pitämisen. Asiasta päättäminen on luontevaa antaa saman toimitielimen päätettäväksi kuin sivutoimiluvustakin päättäminen.

§ Virantoimituksesta pidättäminen

Viranhaltijan virantoimituksesta pidättämisestä päättää...

Perustelut: Viranhaltijan virantoimituksesta pidättämisen materiaaliset edellytykset ovat kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 47 §:ssä. Lain 48 §:n mukaan virantoimituksesta pidättämisestä päättää hallitus tai johtosäännössä määrätty muu viranomainen. Kunnanjohtajan virasta pidättämisestä päättää valtuusto (ennen valtuuston kokousta väliaikaisesti valtuuston puheenjohtaja). Kuntayhtymän johtavan viranhaltijan osalta lain 48 §:ssä on jonkin verran poikkeava säännös. Muiden viranhaltijoiden kuin kunnanjohtajan väliaikaisesta virasta pidättämisestä päättää kunnanjohtaja tai muu johtosäännössä määrätty johtava viranhaltija.

Niittylä

6.6.2003

Mikäli kunta tai kuntayhtymä katsoo, että lain 48 §:n päätöksentekoa koskeva säännös on tarkoituksenmukainen, ei hallintosäännössä tarvita muita määräyksiä. Muussa tapauksessa hallintosääntöön tai muuhun johtosääntöön tulee ottaa tarpeelliset määräykset.

§

Palvelussuhteen päättymisen ja lomauttaminen

Palvelussuhteen päättymisestä ja lomauttamisesta päättää se, joka valitsee viranhaltijan tai ottaa työntekijän työsopimussuhteeseen.

Perustelut: Määräys liittyy edellä olevaan määräykseen, joka koskee henkilöstövalinnoista päättävää viranomaista. Yleensä on tarkoituksenmukaista, että palvelussuhteeseen ottamisesta ja päättymisestä päättää sama viranomainen. Palvelussuhteen päättämällä tarkoitetaan virka- ja työsuhteen irtisanomista, purkamista ja koeaikapurkua. Myös viranhaltijan tai työntekijän itse irtisanoessa tai purkaessa palvelussuhteensa, asia todetaan samassa järjestyksessä.

xx §

Viranhaltijoiden ratkaisuvälillä henkilöstöasioissa

Kunnanjohtaja ja zzzz ratkaisevat alaisiaan koskevat seuraavat henkilöstöasiat:

- 1) myöntävät vuosiloman
- 2) myöntävät sellaisen virkavapauden ja työloman, jonka saamiseen viranhaltijalla ja työntekijällä on lainsäädännön, virka- ja työehtosopimuksen tai virkasäännön nojalla ehdoton oikeus;
- 3) myöntävät harkinnanvaraisen virkavapauden ja työloman enintään 30 kalenteripäiväksi kerrallaan, mikäli harkittavaksi ei tule virkavapauden tai työloman ajalta maksettavan palkan määrä;
- 4) antavat alaiselleen viranhaltijalle ja työntekijälle virkamatkamääräyksen; sekä
- 5) määräävät tarvittaessa henkilöstön lisä-, yli-, lauantai- ja sunnuntaityöhön sekä varallaoloon.
- 6) terveydentilaa koskevien tietojen pyytämisestä ja terveydentilaa koskeviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin määräämisestä

Perustelut: Henkilöstöasioista päättäminen voidaan siirtää vaihtoehtoisesti toimielimen johtosäännössä viranhaltijalle. Yhtenäisen menettelyn aikaansaamiseksi on kuitenkin suositeltavaa määrätä asiasta hallintosäännössä. Jos toimielimen johtosäännössä on samasta asiasta määräys, syrjäyttää se hallintosäännön määräyksen.

Pykälästä puuttuu osittain virkaehtosopimuksiin sisältyvistä asioista päättämistä koskevat määräykset kuten esim. kokemuslisistä päättäminen. Tästä päättäminen on syytä delegoida henkilöstöasioista vastaavalle viranhaltijalle yhtenäisen käytännön aikaansaamiseksi. Asiasta voidaan määrätä hallintosäännössä tai sen toimielimen johtosäännössä, jonka alainen kyseinen viranhaltija on.